

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 238/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpenej ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Ján Tokár, spol. s r. o., Werferova 1, Košice, IČO 36 721 981, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ján Tokár, proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 57/2008 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 57/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľka tiež navrhuje, aby jej ústavný súd priznal finančné zadostučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalobkyňou v konaní o náhradu škody a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vedenom okresným súdom pod sp. zn. 29 C 57/2008. Okresný súd rozsudkom zo 6. júla 2017 žalobu sťažovateľky zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 9 Co 452/2017 zo 7. novembra 2018 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 20. februára 2019.

4. Sťažovateľka 28. marca 2022 podala *predsedovi okresného súdu „Žiadosť o prešetrenie postupu súdu po podanom dovolaní“*. *Predseda okresného súdu v prípise z 31. marca 2022 uviedol, že po podaní dovolania boli vo veci vydané dve opravné uznesenia, a to 4. marca 2019 a 5. júna 2019. V septembri 2019 bol daný pokyn na doručovanie podania právnej zástupkyňi žalovanej a 4. decembra 2019 a 18. decembra 2019 bola právna zástupkyňa žalovanej vyzvaná na predloženie plnej moci na zastupovanie v dovolacom konaní. Dňa 19. februára 2020 bol spis predložený na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), z ktorého bol vrátený bez rozhodnutia 2. septembra 2020. Po vrátení spisu okresný súd v zmysle pokynu najvyššieho súdu zasielal výzvy stranám sporu. Dovolanie podané sťažovateľkou bolo najvyššiemu súdu opätovne predložené 13. augusta 2021.*

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom a porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa dohovoru. Podľa sťažovateľky sa postup okresného súdu „*javí ako absolútne neefektívny a nekoncentrovaný*“. Spis bol prvýkrát predložený najvyššiemu súdu až po 12 mesiacoch po podaní dovolania. Najvyšší súd takmer po siedmich mesiacoch vrátil spis okresnému súdu bez rozhodnutia. Okresný súd následne v rozmedzí mesiacov november 2020 až máj 2021 (teda v rozmedzí šiestich mesiacov) vyzýval právnych zástupcov strán sporu, pričom pravdepodobne šlo o výzvy na predloženie splnomocnenia na zastupovanie právnej zástupkyne žalovanej v dovolacom konaní. Spis bol opätovne predložený najvyššiemu súdu po dvoch rokoch a šiestich mesiacoch po podaní dovolania. Taký dlhý časový úsek od podania dovolania po konečné doručenie dovolania najvyššiemu súdu na rozhodnutie nemožno podľa sťažovateľky ospravedlniť ani skutkovou alebo právnou náročnosťou prípadu, ani správaním strán sporu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je požiadavka smerovania ústavnej sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby

sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020).

8. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľky považoval ústavný súd za potrebné zdôrazniť, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016).

9. Z petitu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „len“ konaním okresného súdu v napadnutom konaní, čím (jednoznačne) vymedzila aj predmet konania pred ústavným súdom.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95). Pri výklade tohto základného práva si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020). Európsky súd pre ľudské práva v zásade posudzuje celkovú dĺžku konania na viacerých stupňoch súdov, ale aby to v uvedenom kontexte mohol posúdiť aj ústavný súd, musia byť samotnou ústavnou sťažnosťou napadnuté všetky súdy, ktoré v namietanom konaní participovali. Keďže v posudzovanej veci sťažovateľka napadla iba postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 57/2008, ústavný súd preto mohol potenciálne porušenie jej označených práv posudzovať iba vo vzťahu k tomuto súdu a k napadnutému konaniu.

11. Ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a právu na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (IV. ÚS 632/2018, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany,

ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 223/2010, III. ÚS 462/2017, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018). Tento právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou EŠLP (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63; Mazurek proti Slovenskej republike, rozsudok z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

12. V posudzovanom prípade je zo samotnej argumentácie sťažovateľky a obsahu ústavnej sťažnosti zrejmé, že okresný súd v napadnutom konaní rozhodol vo veci sťažovateľky rozsudkom zo 6. júla 2017, ktorý v spojení s rozsudkom krajského súdu zo 7. novembra 2018 aj nadobudol právoplatnosť. Po podaní dovolania okresný súd 13. augusta 2021 postúpil spis (aj keď opakovane, pozn.) najvyššiemu súdu. V čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bolo teda napadnuté konanie na okresnom súde už skončené a bezprostredne si okresný súd splnil (aj keď mu v tomto možno vytknúť neefektívny postup, pozn.) aj povinnosti súvisiace s predložením spisu a dovolania dovolaciemu súdu. Teda v čase, keď bola ústavná sťažnosť ústavnému súdu doručená, už objektívne viac ako 8 mesiacov k prieťahom, ako to tvrdí sťažovateľka, v konaní pred okresným súdom nemohlo dochádzať.

13. Sťažovateľka, ktorá sa domáha ochrany svojich označených práv vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného súdu, sa so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd obrátila v čase, keď už tento prostriedok nápravy nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel (obdobne III. ÚS 154/2018, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020), a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu